

ŚRODOWISKA TECHNICZNE W BUDOWIE NIEPODLEGŁEJ

„Historia zrzeszeń polskich inżynierów i techników nierozzerwalnie wiąże się z walką o niepodległość” – czytamy w przesłaniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudy, skierowanym do uczestników uroczystego spotkania inżynierów polskich i polonijnych w Warszawskim Domu Technika NOT, podczas inauguracji (26.04.2018) obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości, organizowanych przez FSNT-NOT w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa”.

Pan Prezydent wyraził też przekonanie, że „nasz kraj musi być nowoczesny, że musi się dynamicznie rozwijać, konkurować z największymi, towarzyszyło polskim inżynierom i technikom walczącym w kolejnych powstaniach i zrywach niepodległościowych. Kształcili się i rozwijali swoje kompetencje, by doczekawszy wymarzonej chwili, zając się największym projektem swojego życia – projektem, któremu na imię Polska. Gdy jesienią 1918 roku niepodległość stała się faktem, polscy inżynierowie z odwagą i zapałem przystąpili do realizowania przedsięwzięć, dzięki którym Rzeczpospolita mogła, mimo nie zawsze sprzyjających okoliczności, odnieść liczne sukcesy gospodarcze i technologiczne. Budowa Gdyni i Centralnego Okręgu Przemysłowego, tarnowskie i chorzowskie zakłady azotowe, intensywny rozwój Warszawy i innych polskich miast, osiągnięcia polskich konstruktorów lotniczych – to tylko niektóre przykłady tego, jak rozwijała się myśl techniczna w II Rzeczypospolitej.”

Uroczystość, która miała charakter sesji naukowej pod hasłem „Wkład inżynierów w odzyskanie Niepodległości i budowę państwowości”, otworzyła i prowadziła w pierwszej części Ewa Mańkiewicz-Cudny – prezes Zarządu Głównego FSNT-NOT, a w drugiej wiceprezes FSNT-NOT i prezes Stowarzyszenia Polskich Wynalazców i Racjonalizatorów (SPWiR) Michał Szota.

Pierwszy wykład, pt. „Wpływ techniki na przemiany struktury społecznej II RP”, wygłosił prof. Jan Żarnowski z Instytutu Historii PAN. Mówca zwrócił uwagę na ogromne zróżnicowanie ziem tworzących odrodzoną Rzeczpospolitą. Bo obok zniszczeń po I wojnie światowej, po wywiezionych przez zaborców fabrykach i fachowcach, odrodzoną Polskę tworzyły trzy kultury społeczne, gospodarcze, przemysłowe. I właśnie w tym obszarze ogromną, nieocenioną i nadal niedocenioną rolę odegrało środowisko techniczne, które tworzyło ramy dla odbudowywanego i budowanego na nowo organizmu państwowego.

Następnie, o roli elit inżynierskich w narodzinach i pierwszych latach II RP, mówił prof. Marian Marek Drozdowski z Polskiego Towarzystwa Historycznego i Instytutu Historii PAN. Wielu inżynierów i przedstawicieli nauk technicznych było wybitnymi społecznikami, politykami i mężami stanu. Takie postacie jak prezydenci Gabriel Narutowicz, Ignacy Mościcki oraz inżynierowie, Eugeniusz Kwiatkowski, Tadeusz Wende, Antoni Xięzopolski i wielu innych trwale założyły się dla polskiej racji stanu, dla polskiej nauki i gospodarki.

„Inżynieria przyszłości” była tematem wykładu prof. Jana Szmida – rektora Politechniki Warszawskiej i zarazem przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), który odnosząc się do historii, wybiegał w przyszłość, ukazując śmiało perspektywy dla inżynierów i ich roli w zmieniającej się gospodarce (przemysł 4.0), ale i kulturze (AI – sztuczna inteligencja).

Prof. Sławomir Łotysz – prezes Międzynarodowego Komitetu Historii Techniki ICOHTEC; wiceprezes Polskiego Towarzystwa Historii Techniki z Instytutu Historii Nauki PAN zaprezentował wielkie przedsięwzięcia techniczne i przemysłowe II RP, w tym szczególnie budowę Gdyni; Centralnego Okręgu Przemysłowego; magistrali komunikacyjnej i wielu zakładów przemysłowych z różnych branż. Jego wystąpienie było dokumentowane wieloma archiwalnymi zdjęciami.

100-letnie dokonania Urzędu Patentowego RP, jednej z pierwszych instytucji powołanych przez odrodzoną Rzeczpospolitą, przedstawiła dr Alicja Adamczak, Prezes UP RP.

Udział inżynierów w zwycięstwie aliantów nad III Rzeszą oraz w zaopatrzeniu technicznym w Państwie Podziemnym omówił Maksymilian Sokół-Potocki, z-ca dyrektora Centralnej Biblioteki Wojskowej.

Rola miar w scalaniu państwowości była tematem wystąpienia dr Włodzimierza Lewandowskiego, Prezesa Głównego Urzędu Miar.

Na zakończenie spotkania prezentację pokazującą rolę stowarzyszeń technicznych w tworzeniu podstaw prawnych i administracyjnych mających na celu scalanie (z trzech zaborów) gospodarki, infrastruktury technicznej i edukacji przedstawiła prezes FSNT-NOT Ewa Mańkiewicz-Cudny. Nawiązała w nim także do działań inżynierów poza granicami kraju. Jedni wracali do kraju i włączali się w budowę nowego przemysłu, inni wspierali Polskę na obczyźnie.

W przerwie sesji inauguracyjnej otwarto wystawę dokumentującą dorobek nauki i techniki polonijnych inżynierów pt. „Stulecie Stowarzyszenia Inżynierów Polskich we Francji”. Wstęgę przecięli wspólnie prezes FSNT-NOT Ewa Mańkiewicz-Cudny i prezes SITPF Janusz Ptak.

W spotkaniu inauguracyjnym obchody udział wzięli m.in. Andrzej Dera, sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP; parlamentarzyści: Jolanta Hibner i Andrzej Smirnow; Włodzimierz Lewandowski – prezes Głównego Urzędu Miar; prof. Jerzy Woźnicki – przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Prezes Fundacji Rektorów Polskich; prof. Michał Kleiber, b. prezes PAN; prof. Aleksander Nawrat, z-ca dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju; prof. Leszek Rafalski – przewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych i prezes Akademii Inżynierskiej; prof. Elżbieta Frąckowiak – wiceprezes PAN; prof. Jan Szmida – przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Rektor Politechniki Warszawskiej; Andrzej Roch Dobrucki – prezes Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa i prof. Zbigniew Grabowski – prezes Honorowy Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa; dr Jan Tarczyński – Dyrektor Centralnej Biblioteki Wojskowej.

Obecni byli dyrektorzy departamentów Ministerstwa Przedsiębiorczości, Urzędu Regulacji Energetyki, prezesi i członkowie tworzących Federację Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych. Członkowie komitetów i komisji naukowo-technicznych, prezesi i przedstawiciele Terenowych Jednostek Organizacyjnych oraz agend i spółek FSNT-NOT. Sporą grupę uczestników uroczystości stanowiła młodzież: doktoranci i studenci z kół naukowych oraz samorządu Politechniki Warszawskiej, a także uczniowie Technikum Mechatronicznego nr 1, Zespołu Szkół nr 59 w Warszawie oraz Liceum Ogólnokształcącego w Piastowie. W sumie ok. 300 osób.

Spotkanie odbyło się pod Patronatem Narodowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy w Stulecie Odzyskania Niepodległości oraz pod Honorowym Patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Janusz Mikołaj Kowalski